

INSTRUKS FOR RETTING AV ØVINGSOPPGAVER - Juridisk fakultet

Vedtatt av Studieutvalget 7.februar 2006

1. Formålet med øvingsoppgaver

1.1 Trening og læring

Å skrive øvingsoppgaver er nyttig og eksamensrelevant trening i å skrive og anvende juss. Gjennom å skrive øvingsoppgaver vil studentene også lære juss, juridisk metode og hensiktsmessig fremstillingsform.

1.2 Viktig del av undervisningstilbudet

Studentene gis mulighet til å øve opp sin skriftlige fremstillingsevne under kyndig veiledning, og til å få individuell tilbakemelding på egne prestasjoner i form av kommentarer og karakter. Den viktigste tilbakemeldingen gis ved kommentarene og ikke ved karaktersettingen. Det stilles derfor krav til kommentarene.

2. Krav til kommentarene

2.1 Hensikten med kommentarer

Formålet med kommentarene er å bidra til læring og spore til videre innsats. Studentene har behov for tilbakemelding både på det de gjør bra og det de gjør mindre bra. Kommentarene skal derfor relatere seg til både styrker og svakheter og være formålstjenlige. Løpende kommentarer skal lede frem til karakteren som er satt til slutt. Gode besvarelser skal ha positive kommentarer underveis men likevel forslag til forbedringer. Svake besvarelser må ha påpekninger underveis, men det er alltid mulig å finne lyspunkter som kan kommenteres.

2.2 Ulike oppgaveformer stiller ulike krav

Fakultetet har ulike skriftlige arbeidskrav og eksamensformer: Semesteroppgave med 4 dagers frist, hjemmeeksamen med 4 dagers frist og skoleeksamen på 6 eller 8 timer. Til den enkelte øvingsoppgave skal det opplyses om oppgaven skal skrives som en semesteroppgave, som en hjemmeeksamen eller som en skoleeksamen. Bedømmelsen og kommentarene må avpasses oppgaveformen. Det stilles generelt sett større krav til analyse og dybde i hjemmeoppgaver enn

ved skoleeksamen. Det stilles også mer detaljerte krav til kildebruk og kildehenvisninger ved hjemmeoppgaver, se nedenfor under pkt. 2.4.

2.3 Kommentarenes form

Kommentarer skal skrives tydelig. Det skal klart fremgå hva kommentarene knytter seg til. De skal være meningsfylte og gjøre studentene i stand til å forstå hvordan besvarelsen kan forbedres. Tegn som hake og utropstegn skal aldri brukes alene. Heller ikke negative enkeltord som "nei" eller "feil" skal stå alene. Studenten skal ha informasjon om hva som er feil eller hvor riktig svar kan søkes. Positive enkeltord som "ja" og "bra" bør bare stå alene hvis det er klart ut fra sammenhengen at studenten forstår hva det er som er bra eller riktig.

2.4 Kommentarenes innhold

Som ved eksamen er øvingsoppgaver grovt sett en prøve i de tre grunnleggende og overlappende ferdighetene som gjør en god jurist: Juss, metode og fremstilling. Det skal knyttes minst én kommentar til hver ferdighet, enten fortløpende eller i en sluttkommentar.

I forhold til jussen må faglige feil påpekes. Studentens faglige sikkerhet i form av kjennskap til relevante rettskildefaktorer, oversikt, forståelse, evne til å finne faglig forsvarlige løsninger, treffsikkerhet osv. skal kommenteres, i større eller mindre grad etter forholdene.

Oppgaveretter skal alltid gi tilbakemelding på metoden som fremgår av den enkelte besvarelse. Det bør tas utgangspunkt i den tradisjonelle metodelæren som grovt sett består i 1) å finne og formulere relevante rettslige spørsmål, 2) å utlede en rettsregel fra det rettslige grunnlaget ved tolkning på bakgrunn av relevante rettskildefaktorer, 3) å anvende rettsregelen på faktum og 4) å trekke en konklusjon. Det bør påpekes dersom det fremstår som en svakhet at en eller flere av de fire fasene mangler. Også svakheter innenfor den enkelte fase bør kommenteres, som uholdbar rettskildebruk i tolkningsfasen eller upresise, ensidige eller mangelfulle drøftelser i en eventuell subsumsjonsfase. Motsvarende skal gode metodiske prestasjoner medføre positive kommentarer til nettopp metoden.

God juridisk metode innebærer god rettskildebruk. Som nevnt under pkt. 2.2 vil kravene til kildebruk og kildehenvisninger variere etter prøveform. Det som oppfattes som utilstrekkelige kildehenvisninger skal kommenteres. Det kan for eksempel være utilstrekkelig å henvise til "juridisk teori" fremfor til en navngitt bok med forfatter, utgave, årstall og sidetall i en besvarelse som er ment å tilsvare en hjemmeoppgave.

Språk og fremstillingsevne skal også kommenteres særskilt. Herunder hører bl.a. språklig klarhet og presisjon, bruk av avsnitt og overskrifter, ryddighet og systematikk. Forkortelser og oppramsing som ville gitt negativ uttelling til eksamen skal kommenteres. Stadig tilbakevendende eksempler på ufullstendighet og uheldige forkortelser er setninger som innledes med "RG:" og "RP:" for å beskrive rettslig grunnlag og rettslig problemstilling. En slik fremstillingsform skal frarådes.

2.5 Kommentarenes omfang

Kravene til form og innhold innebærer også krav til kommentarenes omfang. Hver besvarelse skal påføres kommentarer av et visst omfang.

Det er likevel klart at ikke alle svakheter i en besvarelse skal kommenteres, og heller ikke alt på pluss-siden. Det kan eventuelt være hensiktsmessig i en sluttkommentar å påpeke gjennomgående svakheter ved besvarelsen, eller gjennomgående styrker, og vise til et par eksempler. I besvarelser som lider av grunnleggende svakheter kan det være tilstrekkelig å påpeke disse, og ikke påpeke de mindre svakhetene. Det kan også være tilstrekkelig at deler av besvarelsen kommenteres grundig.

3. Karaktersetting

3.1 Avveining

Karaktersettingen på øvingsoppgaver er sammen med kommentarene et ledd i opplæringen av studentene og skal spore til videre innsats. Ved karaktersettingen skal det tas utgangspunkt i de generelle beskrivelsene av karakterene A-F. Det skal tas hensyn til den tid studentene har hatt til rådighet og hvor langt i studiet de er kommet. Det skal ved oppgaver som er ment å tilsvare semesteroppgaveformen eller hjemmeeksamensformen, også legges til grunn at alle hjelpemidler har vært tilgjengelige og stilles tilsvarende krav til kildehenvisninger mv.

Karaktersettingen tjener som en angivelse av hvilket nivå studenten befinner seg på. Karakterskalaen skal benyttes i nødvendig utstrekning og besvarelsene skal veies opp mot hverandre.

3.2 Valg av karakter

Karakteren skal som hovedregel fastsettes til én bokstav. Studenten skal informeres om hva som har vært avgjørende ved karaktersettingen.

4. Tilbakelevering og oppgavegjennomgang

4.1 Tidspunkt for tilbakelevering

Oppgaveretter avgjør om de rettede besvarelsene skal kunne hentes av studentene forut for oppgavegjennomgangen eller om de tilbakeleveres på eller etter oppgavegjennomgangen. Det må foretas en avveining av studentenes behov for å ha lest kommentarene til egen oppgave før oppgavegjennomgangen, og sannsynligheten for lavt oppmøte på gjennomgangen dersom besvarelsene er tilbakelevert på forhånd. Hvorvidt lavt oppmøte på gjennomgangen er uheldig vil avhenge av bl.a. oppgavens art, omfanget av kommentarer på den enkelte besvarelse og om det er utarbeidet et skriftlig løsningsforslag.

4.2 Om oppgavegjennomgangen

Oppgavegjennomgang skal holdes senest tre uker etter innlevering. Varigheten er ca. 2 timer. Retteren skal skriftlig eller muntlig legge frem en oversikt over hva som bør være med i en besvarelse av oppgaven. Gjennomgående svakheter ved besvarelsene bør påpekes. Med tillatelse fra forfatteren av besvarelsen, kan det være en idé å dele ut kopi av en god besvarelse med retterens kommentarer på.

Hvis forholdene tillater det bør studentene få anledning til å be om utfyllende bemerkninger og forklaringer til egen besvarelse.

5. Sensorveiledninger

Sensorveiledninger kan inneholde feil og kan ha blitt korrigert underveis i sensurarbeidet uten at dette fremgår av veiledningen. De bør brukes med skjønn både som løsningsforslag og ved karaktersetting. Sensorveiledninger er offentlige og i stor utstrekning tilgjengelige på nettet.

6. Krav om nye kommentarer

Dersom skriftlige kommentarer ikke tilfredsstillir de krav om er angitt ovenfor, kan studenten kreve nye kommentarer. Kravet rettes muntlig til fakultetet innen en uke etter at den rettede besvarelsen ble gjort tilgjengelig for studenten.

Etter å ha innhentet uttalelse fra oppgaveretter avgjør fakultetet om nye kommentarer skal gis. Dersom det gis nye kommentarer skal disse foreligge innen to uker etter at studenten fremsatte kravet.